

ብዓይኒ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ምሕደራ፡

ንህግደፍ ምስ ህወሓት ከተነጻጸር ምፍታን፡ ከንቱ ሃለውለውዩ።

አንብብቲ ነዚ ክጽሕፍ ዝደረኽኒ፡ ጉጅለ ህግደፍን ሕልና ኣልቦ ኣመለኸቱን ነቲ ኣብ ልዕሊ ዜጋታትን ህዝብታት ኤርትራን ዝፍጽምዎ ዘለዎ ኢ-ሰብኣዊ ገበንን ብሃገር ደረጃ ድማ ፈጠረዎ ዘለው ዕንወትን ምብትታንን ካብ ተሓታትነትን ውርደትን ንምህዳም፡ ሓንሳብ ኣብ ኤርትራ ተፈጠሩ ዘሎ ቅልውላው ውጽኢት ተጸብኦ ወያነዩ፡ ተገልቢጦም ድማ ወያነ ኣብ ቅድሚ መንግስቲ ኤርትራ እንታይ ዓቕሚ ኣለዎ እናበሉ ዘካይድዎ ዘለው መሰረት ዘይብሉ ስዑር ጎስጓሳት፡ ስለምንታይ ዕዮ ገዛኦም ዘይሰርሑ? ስለምንታይከ ዶብ ሰጊርካ ምስ ወያነ ምውድዳር? ብምንታይከ ይወዳደሩ ዝብል ሕቶ ስለ ዝፈጠረለይ ርእይቶይ ንምግላጽዮ።

ሕብረ-ሰልፋዊ ስርዓት ኣብ ዘለዎን ደሞክራሲያውያን ሃገራት፡ ዘቤታዊ ፖለቲካዊ ውድድር ንቡርዮ። ብሕገ ድማ ዝተደገፈዩ። ዶብ ሰገር ፖለቲካዊ ውድድር ግን፡ ብርሑቕ ብስነ-ሓሳብ (በረኣእያ) ዝፍጠር ጽልዎ ምበር ሕጋዊ ደገፍ የብሉን። ብርግጽ ብዝተፈላለየ ዓውዳታት ውልቀ-ሰባት ይወዳደሩዮም። ነጋዶን ኣውፊርትን ይወዳደሩዮም። ስነ-ጥበበኛታት ይወዳደሩዮም። ተመራመርቲ ስነ-ፍልጠት የወዳደሩዮም። ሃገራዊ ፖለቲካዊ ስልጣን ዝሓዘ መንግስቲ ግን ውልቀ ሰብ ስለዘይኮነ፡ ኣብ ተራ ውድድር ኣይኣቱን። ንሱ ኣብታ ዝመርሖ ዘሎ ሃገር፡ ነቲ ዝመርሖ ዘሎ ህዝቢ ብዝህቦ ኣወንታዊ ኣገልግሎትን ካብኡ ዝረኽቦ ህዝባዊ ቅቡልነትንዩ ዝምዘን። ብባህሪኡ፡ ብፖለቲካዊ ፕሮግራሙ፡ ፖሊሲኡን ግብራዊ ንጥፊታቱንዩ ሓያል ወይ ድኹም ዝበሃል።

ሓደ ሃገር ኣብ ምምራሕ ዝርከብ ፖለቲካዊ ሓይሊ፡ ዘቤታዊ ዕዮኡ ፈጸሙ፡ ጸገም ህዝቡ ፈቲሑ ቅቡልነቱ እንተረጋገጹ፡ ስነ-ሓሳቡ ወይ ፖሊሲኡ ክንዮ ዶብ ኣብ ዘለው ህዝብታትን ሃገራትን ኣወንታዊ ጽልዎ ከሕድር ባህሪያዊዮ። ብሰንኪ ዝኸተሎ ግጉይ ቀታሊ ባህርን ፖሊሲን ህዝቡ ኣብ ድቕድቕ ጸልማት እናነበረ፡ ናብ ካልእ ባና ብርሃን ከሕልፍዮ፡ ደሞክራሲያዊዮ፡ ካብ እከለ ኣነ በልጽ ኣነ እሕይል ማለት ግን ካብ ክውንነት ወጻኢ ከንቱ ህውተታዮ። መለክዒ ፖለቲካዊ ልዕልነትን ተቐባልነትን መጀመርታ ህዝባውን ደሞክራሲያን ባህሪ ምውናንዮ። ቀጻልካ ብሕጋዊ ኣገባብ ምኻድዮ። ኣብ መወዳእታ ከኣ ንህዝባውን ደሞክራሲያውን ባህሪኻን ሕጋዊ ምእዙዝነትካን ዘንጸባርቕ ተግባር ምፍጻምዮ። እዚ ኣብ መሬትካ፡ ኣብ ሃገርካ፡ ኣብ ህዝብኻ ምስ ኣስፈንካን ብህዝብኻ ቅቡልን እሙንን ምስኮንካን ተደላዪ ትኸውን። ኣረኣእያኻን ተሞክሮኻን ክወስዱ ዝደልዩ ፈተውቲ ተጥሪ። ኣወንታዊ ናይ ሓያልነት ጽልዎኻ ድማ ይሰፍሕ።

ዕዮ ገዛኻ ከይሰራሕካ፡ ዝነበረ ክብርታትን ምዕባሌታትን ህዝብኻ እናደምሰስካ፡ ብኣካላዊ ቅንጽላ ብራዕዲ እናመሓደርካ፡ ገንዘብ ሂቦም ዝልእኩ ጎይቶት ክትቀያየር ጸሓይ እናዓረበካ፡ ኣነ ሓያል፡ መን ከማይ እናበልካ ምፍካር ፖለቲካዊ ኮነ ሞራላዊ ሚዛን ዘይብሉ ሕሰር ኣበሃህላዮ። ገዛኻ ሓሚዱ፡ ህዝብኻ ተበቲኑ ተዋሪዱ ኣብ ጎልጎል ከም ዝወግሖ ዝብኢ ኣንፈትካ ኣጥፊእካ ቀባሕባሕ እናበልካ፡ ሓንሳብ ምክንያት ውድቀተይ ተጸብኦ ወያነ፡ ካልእ ግዜኻ ኣነ ካብ እከለ ይሕይል፡ ኣይሞትኩን ከንቱ ፈኸራ ካብ ሓቀኛ ክውንነትካ ክትሃድም ኣይሕግዝን።

ኣብ መንጎ ፖለቲካዊ ውድባት ወይ መንግስታት ዝግበር ናይ መን ካብ መን ይሕይል መነጻጸሪ መሰረቱ፡ ደርባዊ ባህሪ፣ ፖለቲካዊ ፕሮግራም፣ ሕጋዊ ትካላዊ ኣሰራርሓ፣ ህዝባዊ መሰረት ዘለዎ ፖሊሲን ስትራቴጂን፣ ማሕበራዊ መሰረት (ህዝባዊ ወገንነት) ኣገባብ ቃልሲ (ሜላ) %ወዘተ ምዃኑ ብሩህ ክኸውን ይግባእ። ንሓደ ፖለቲካዊ ሓይሊ ካብዞም ረጃቢታት እዚኣቶም ወጻኢ፡ ህዝባዊ ወይ ጸረ-ህዝቢ፡ ሓያል ወይ ድኹም ዝብል ሚዛን ክትህቡ፡ ስለዚ ከኣ ከተመጉሶ ወይ ክትኩንኖ ምፍታን ብጭቡጥ መረዳእታ ዘይተሰነዩ ተራ ድሌትዮ ዝኸውን።

መምዘኒ ፖለቲካዊ ሓያልነት፣ ብትውልዱ ናትካ ስለ ዝኾነ፣ ብቋንቋኻ ስለ ዝዛረብ፣ ትፈልጦም ሰባት ኣብኡ ስለ ዘለው፣ ብዝኾነ ኣገባብ ግዝያዊ ነገራዊ ጸገምካ ስለዝፈትሓልካ፣ ኣካላዊ ግዝፊ ስለዘለዎ ማለት ብዙሓት ወተሃደራትን ዕጥቅን ስለዝውንን ኣይኮነን። ምሁራት ናይዚ ዓውዲ ከም ዝብልዎ ወይ ከም ዝምህርዎ፣ ፖለቲካዊ ውድብ ንስለ ምግባር ብንግባር ንግባር ኣይምስረትን። ፖለቲካዊ ውድብ ካብ ጭቡጥ ህዝባዊ ወጽዓዩ ዝውለድ። ፖለቲካዊ ውድብ ካብ ካልኣት ዝፍለየሉ ውሽጣዊ ባህሪ ኣለዎ። ፖለቲካዊ ውድብ ፈታውን ጸላእን ዝፈልጦ ናተይ ዝብሎ ፖለቲካዊ ፕሮግራም ኣለዎ። ፖለቲካዊ ውድብ ብጉባኤዩ ሕጋውነት ዝለብሰ። ፖለቲካዊ ውድብ ውሽጣዊ ዝመሓደረሉ ካብ ላዕሊ ናብ ታሕቲ፣ ካብ ታሕቲ ናብ ላዕሊ ዝቐጸጸረሉ ጉባኤ ዝሃቦ ቅዋም (ሕገ-ህንጻ) ኣለዎ። ፖለቲካዊ ስልጣን ከም ቃሕታኻን ክሳብ ዕድመ ልክዕካን ዘይኮነ፣ ከመይ ይተሓዝ፣ ከመይከ ይሕደግ ብሕገ ህንጻ ዝተገደበዩ። ፖለቲካዊ ውድብ ሓታትን ተሓታትን ኣለዎ። ምንጩ ቁጠባዊ እቶቱ፣ ኣታዊኡን ወጻኢኡን ናይ ግድን ፍሉጥ ክኸውን ኣለዎ። በዚ መንጽር ኣመጸጽኣን ኣተሃላልዎ ጉጅለ ህግደፍ እንታይን ከመይን ይመስል ፍሉይ መረዳእታ ዘድኑ ኣይኮነን። ብተግባር ንነብር ዘለና ምስክር ስለዝኾነ።

ፖለቲካዊ ሚዛና ንጽር ርጡብ መታን ክኸውን ግን፣ ህግደፍ ሓያልዩ ኣይፋል ድኹምባ ናብ ዝብል ቅድሚያ ምእታው፣ ደርባዊ ፖለቲካዊ ባህሪኡ፣ ማሕበራዊ መሰረቱ፣ ዝኸተሎ ፖሊሲ፣ ካብዚ ዝምንጩ ተግባሩ፣ ብግቡእ ምጽናዕ፣ ምግምጋም የድሊ። ኣብ ኤርትራ ህዝባዊ ሃገራዊ ቅዋም የለን። 29 ዓመት ግን ሃገራዊ ፖለቲካዊ ስልጣን ተቐጸጸሩ ኣሎ። ብኸመይ? ሃገር ኢና ግን ሓጋግን ፈራድን ትካላት የብልናን ስለምንታይ? ብዙሓት ፖለቲካዊ ውድባት ኣለዎ፣ ኣብ ሃገረን ብነጻነት ክውድባን ክንቀሳቐሳን ግን ኣይፍቀድን ስለምንታይ? ብዙሓት መራኻቢ ብዙሓት ኣለዎ፣ ኣብ ውሽጢ ሃገረን ብሕግን ብሰላም ክዋሳእ ግን ኣይፍቀድን ስለምንታይ? ናይ ስራሕ ዕድል የለን። ሃይማኖታዊ ነጻነት የለን። ሰላም የለን። መሬት ዝዘበጠ ድኸነት ተፈጠሩ ኣሎ። ምምሃርን ምስትምሃርን ብተግባር ካብ ዝጎናደብ ነዊሕ ዓመታት ኮይኑ ኣሎ። ኣብ ሕብረተ-ሰብ ማሕበራዊ ሰለሎ ሰፊኑ ኣሎ። ኣብ ትሕቲ ሰማዊ ነጻነት ቅሉዕ ጉልበታዊ ባርነት ይካየድ ኣሎ። ህዝባዊ ልኡላውነት ተሃሪሙ፣ ንመሬታዊ ልኡላውነት ዝዳፈር ወስታታት ይረክ ኣሎ። ኣብዘሓ ህዝቢ ምስ ጉጅለ ህግደፍ ተባቲኹ ከብድን ኮይኑ ኣሎ ..ወዘተ።

መለለዩ መንግስቲ ህግደፍ፣ ባዶ ትምክሕታዊ ጃህራዩ። ስሩት ኣወንታዊ ህዝባዊ መሳርዕ ብምህራም፣ ብህግደፍዊ ፈላላዩ ጸረ-ህዝቢ ኣተሓሳስባ ምቕያርዩ። ኣብ ውሽጢ ሃገርን ካብ ሃገር ወጻኢን ህዝቢ ምስቓይ ከም ሃገራዊ ልምዓታዊ ፖሊሲ መምርሒኻ ገይርካ ምስራሕዩ። መንገዲ ፍቕርን ምትሕልላን፣ ብሕድሕድ ምጥርጣርን ምፍልላይን ምብራዝዩ። ንዝተማህረ ምድንቋር፣ ንዘይተማህረ መሊሰካ ምድንቋርዩ። ንዝሃብተመ ምድካይ ነቲ ድኻ ከኣ ዝያዳ ክደኪ ብምግባር ሕልንኡ ኣዕሪቡ ተጸባዩ ክኸውን ምፍራድዩ። ጉዕዞ 29 ዓመት ጉጅለ ህግደፍ ነዚ ሓቂዚ እዩ ዝነግረና። ውጽኢት ናይዚ ዝግነወት ኤርትራ፣ ንፋስ ዝኣተዎ ኤርትራዊት ስድራ፣ ዓሚቕ ድኸነት፣ ራዕዲ፣ ካብ ኣብ ትሕቲ ህግደፍ ዘመሓድራ ኤርትራ ምንባር ስደት ዝምረጸሉ ገዛኢ ኣተሓሳስባዩ ነጊሱ ዘሎ። እዚ ሃገራዊ ዕንወትዚ ህግደፍ ኣምጸኦ ምጃኑ ብሩህ ክንሱ፣ ብተጸብኦ ወያነ ከተመኸኒየሉ ምፍታን ካብ ስዕረት ናብ ስዕረት ምስጎምዩ። ወያነ ወዲቕ ንሕና ሳላ ዘንጊ ሓቂ ጨቢጥና ዕጥቅና ኣስጢምና ዝመከትና ስዒርና ወጸእና ዮሃና ክበሃል ኣብ ዓስ ሓዘንካ ምስዕሳዕዩ።

ኣብታ ንልዕሊ 27 ዓመት ብቀላስነት ህወሓት (ወያነ) ትዝወረ ከም ዝነበረ ዝንገረላ ኢትዮጵያ ብሓፈሻ፣ ብቀጥታ ብኡ ትምራሕ ዝነበረትን ዘላን ትግራይ ዘሎ ፖለቲካዊ፣ ቁጠባዊ፣ ማሕበራዊ፣ ዲፕሎማሲያዊ ምዕባሌታትን ሕጋዊ ትካላዊ ኣሰራርሓን፣ ብህግደፍ ምስ ትምራሕ ዘላ ኤርትራ ፈጸሙ ዝነጸጸር ኣይኮነን። ህዝቢ ትግራይ ኣብ ወያነ ዘለዎ ዕላማ መሰረት ዝገበረ እምነትን፣ ህዝቢ ኤርትራ ምስ ህግደፍ ዘለዎ ፍርሕን ራዕድን መሰረት ዝገበረ ግዳድ ዝምድናንውን ከምኡ ፈጽሙ ዝወዳደር ኣይኮነን። ህወሓትኮ ህዝቡ ዝኣምኑሉ ዓለም ትፈልጦ ዝምረሓሉ ህዝባዊ ሃገራዊ ቅዋም ኣለዎ። ኩሉ ንጥፈታቱ ድማ ካብኡ ዝብገሰዩ። ህዝባዊ ራእይ፣ ፖሊሲን ስትራቴጂን ኣለዎ። በዚ ኣንፈትዚ መሰረት ገይሩ ድማ ህዝቡ ኣንቂሑ፣ ወዲቡን ኣዕጢቑን

ጸረ-ድህረትን ድክነትን ድግድጊት ተዓጢቆ ይሰርሕ አሎ። አብ እንዳ ህወሓትን ንሱ ዝመርሖ መንግስትን ምስ ኩሉ ጸገማቱ፣ ሕጋዊ ተሓታትነት አሎ። ብሕጊ ዝቐማ ዝተፈላለዩ አረአእያ ዘለወን ፖለቲካዊ ውድባት አለዎ። ዝቐማሉ ሕጊ መሰረት ብምግባር፣ ህዝቢ ከይብደል ንመንግስቲ ዝነቐፋ ዝቆጸረ ስቪክ ማሕበራት አለዎ። ብጥሕሰት ሕጊ ዝጥርጠሩ ሰባት ዝተሓዘሉ፣ ዝእሰርሉ፣ ፍርዲ ዝረኽቡሉ ሕጋዊ ትካላዊ አሰራርሓ አለዎ። ብህዝቢ ዝተመረጸ ሃገራዊ ባይቶ አሎ። ፈራዲ አካል አሎ። ኦዲት ኮሚሽን አሎ። ነጻ መራኽቢ ብዙሓን አሎ። ስሩዕ ዓመታዊ ባጀት አለዎ። ምንጩ ካበይ ከምዝኾነን አበይ ከምዘውዕልን ዝመርሖን ዝቆጸርን ትካላት አለውዎ።

ህግደፍ አብ ዝመርሓ ዘሎ ኤርትራ ግን እዚ ኩሉ የለን። ዝነበረን ክነብር ዘነበርን ጠፊኡ። ዘይነበረን ክህሉ ድማ ዘይነበርን አሎ። እሞ ህግደፍን አምለኽቲን ብሓደ መዳይ ጠንቂ ኹለንተናዊ ኤርትራዊ ሃገራዊ ቅልውላስ ተጸብኦ ወያነዩ ኢሎም ክቐዝሙ፣ ብካልእ መዳይ ከአ ወያነ ደኽማን ተሳቢራንያ ንሕና ብኹሉ ሸነኽ ዕውታት ኢና ኢሎም ነብሶም ናብ ውድድር ክቐርቡ ደአ በየናይ መዕየሪ? ተዓሚትካ ነብሰ መጎሳ፣ ተዓሚትካ ድማ ንወያነ ምጽላእ እንተዘይሃልዩ፣ ወያነን ህግደፍን ብሓሳብ ኮነ ብተግባር ናብ ውድድር ክቐርቡ አይክእሉን። አብ ትግራይ ዘሎ ሰላምን ተነጻጻሪ ልምዓትን፣ አብ ኤርትራ ዘሎ ሰብአዊ ደርቅን ፖለቲካዊ ጸልማትን ፈጹሙ አይወዳደርን። ንምውድዳር እንተተፈተነውን እቲ ሚዛን ናበይ ከም ዝዝንብል ርዱእዮ። ስለዚ ብዓይኒ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ምሕደራ ንህግደፍ ምስ ህወሓት ከተነጻጸር ምሕላን ከንቱ ሃለውለውዩ።

ካብ ዛሬ ማና

25-05-2020